

Hvilken valgfrihet?

INNLEGG

Inge Møen

●● I BA onsdag 26. januar har partileder i Høyre, Erna Solberg, et innlegg med overskriften «Valgfrihet er verdighet». For oss som lever en hverdag hvor den så kalte pleie- og omsorgssektoren er en viktig del, er dette interessant.

●● Erna Solberg hevder i sitt innlegg at mangfold er en forutsetning for reell valgfrihet, og at valgfriheten er sterkt begrenset. Særlig mennesker som trenger mye hjelp, hjelp til de mest intime ting, har behov for verdigheten det er å kunne velge hvem som skal hjelpe dem.

●● Denne formen for valgfrihet er ikke den valgfriheten de såkalte brukerne trenger eller ønsker.

●● Sett fra ståstedet til svært mange såkalte yngre funksjonshemmede, er det Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) som vil gi reelle valg. Brukerne må selv kunne velge hvem som skal jobbe for dem, og de vet selv best hva de trenger hjelp til, og ikke minst hvordan.

●● I Bergen ønsker kommunen å sette BPA ut på anbud, fordi det er ønskelig at flere private aktører skal kunne organisere dette. Setter man BPA ut på anbud, vil det ikke lenger være grunnlag for å kunne kalle ordningen for brukerstyrt.

●● Ved å sette ordningen ut på anbud, må hver enkelt mottaker redegjøre for hver minste lille ting de trenger assistanse/hjelp til. Alt fra personlige ting, til hvor mange ganger i uken de handler. Uten en slik redegjørelse vil man ikke kunne hente inn reelle anbud. Og om dette er gjort, hvem skal ansette de som skal hjelpe? Brukeren eller anbudsvinneren? Hvem skal bestemme hva som skal skje når? Brukeren eller anbudsvinneren?

●● Innlegget til Erna Solberg er lite konkret, og derfor vanskelig å kunne forholde seg til. Hva mener hun egentlig? Vil hun tilby flere ordninger som BPA? Vil hun, som byrådet i Bergen, gjøre det vanskeligere å få BPA eller annen hjelp man trenger? Bergen kommune hevder at de vil spare penger ved å konkurranseutsette praktisk hjelp. Om hver bruker får en pengesum tilsvarende sitt timevedtak, kan brukeren selv, som mange gjør i dag, bestemme hvem som skal ansettes, og hvilken hjelp de trenger når.

●● Brukerne ønsker å kunne velge mellom ansatte som de vet har gode arbeidsforhold, og med BPA er det de selv som er ansvarlig for arbeidsforholdene. Det er dette som er reell valgfrihet. Og det er dette som gir verdighet til livet.

●● (Innlegget er noe forkortet).

Positiv kunnskapsflukt

Kunnskapsflukt er ikke bare negativt. Studenter fra u-land som reiser til Vesten for å studere sender mye penger tilbake til hjemlandet når de kommer i arbeid.

INNLEGG

Terje Østigård

Forsker ved Det nordiske Afrika-institutt i Uppsala

Brain drain - eller kunnskapsflukt - er vanligvis sett på som et problem for utviklingen av fattige land. Deler av den menneskelige kapitalen av kunnskapsrike personer flytter fra u-land til i-land. Mange studenter som får studiestipend i USA eller Europa blir værende igjen etter studiene og bosetter seg og stifter familie.

●● Fra et individperspektiv er det forståelig at den enkelte søker velstand og en best mulig fremtid, men er det negativt i et utviklingsperspektiv?

●● Tradisjonelt sett er kunnskapsflukt sett på som negativt fordi hjemlandet investerer i utdanning og opplæring, men mister både kunnskapskapitalen og personene som migrerer. «De beste» kommer ikke tilbake igjen.

●● Tilsvarende er det med studiestipendier. Målet er at studentene som får utdanning i Vesten etter fullførte studier skal reise hjem og bruke kunnskapen sin til å bidra og bygge opp egne institusjoner og strukturer i hjemlandet. Ut fra dette perspektivet er kunnskapsflukt negativt og hindrer utviklingen i mange land.

●● Fra et annet perspektiv, som sjelden er belyst, er kunnskaps-

I mange land er overføringer av penger fra emigranter den nest største kapitalstrømmen.

WESTERN UNION BANK: Gjennom denne banken strømmer det penger tilbake til u-land.

FOTO: SKJALG EKELAND

flukt positivt og bidrar mer enn noe annet til utviklingen av fattige land. De som flytter fra utviklingsland til Vesten bryter ikke kontakten med hjemlandet, snarere tvert i mot, og mange har flere og andre muligheter til å bidra til utviklingen av hjemlandet enn de ville hatt hvis de ble værende eller dro tilbake.

●● Handel, nettverk, teknologi og kultur blir spredd raskt og får større betydning når det kommer «intern» gjennom migrerte familiemedlemmer. Kunnskapen emigrerte familiemedlemmer kan tilføre sitt lokalsamfunn har stor betydning nettopp fordi de kjenner de lokale forholdene og problemene.

●● Den viktigste grunnen er likevel økonomi: De som emigrerer sender penger tilbake til familie og slekt. Store penger. Det er en tankevekker at summen av penger emigranter sender hjem overskrider all u-hjelp som blir gitt årlig globalt sett.

●● I mange land er overføringer av penger fra emigranter den nest største kapitalstrømmen. I perioden 2000-2005 utgjorde slike

overføringer offisielt 2,5 prosent av brutto nasjonalprodukt i Afrika sør for Sahara og i enkelte land over fem prosent. Dette er de offisielle tallene og det reelle er mest sannsynlig høyere.

●● Det er også et annet viktig aspekt som må vektlegges. Virkningen av bistandsmidler har blitt mye diskutert og et problem er at cirka 90 prosent av de pengene som blir gitt går med til administrasjon, byråkrati og lønninger til bistandsarbeidere. Lite blir igjen til de faktiske bistandsprosjektene. Strømmen av penger fra emigranter går derimot direkte til familier og lokalsamfunn hvor pengene stimulerer næringslivet og utvikling på deres egne premisser.

●● Emigrasjon har derfor en positiv virkning på økonomien og utviklingen i u-land, foruten at det også tilfører ressurser og menneskelig kapital i de respektive landene hvor de bosetter seg. Disse kontantoverføringene på individnivå kan derimot ikke erstatte langsiktige utviklingsstrategier i u-land, men de er en viktig kilde til lokal utvikling.

●● Til tross for de mange positive aspektene ved migrasjon, så er det spesielt et område hvor kunnskapsflukt har negative konsekvenser, og det er migrasjon av helsepersonell. I land hvor det er en høy prosentdel av befolkningen som har HIV/AIDS er migrasjon av leger og sykesøstre et stort problem.

●● Studier har også vist at det er en sammenheng mellom HIV/AIDS-andelen blant befolkningen og migrasjon av helsepersonell, og at størrelsen på spredningen av sykdommen er en årsak til økt migrasjon av kvalifisert personal.

●● Kunnskapsflukt og migrasjon fra u-land til i-land kan derfor ha både positive og negative sider. Studier som har sett på migrasjon fra u-landenes perspektiv har kommet til konklusjonen at begrenset kunnskapsflukt fra u-land har positiv effekt i de respektive landene. Kunnskapen forsvinner ikke, men den kommer tilbake og tilfører nye ressurser og bidrar til utvikling, i mange tilfeller på en mer effektiv måte.

BLI MED I DEBATTEN

» Send innlegg til debatt@ba.no. Håndskrevne innlegg sendes til BA-debatt, postboks 824 Sentrum, 5807 Bergen.

» Lengde: 2000 tegn for innlegg, 4500 tegn for hovedinnlegg.

» Innlegget underskrevet med fullt navn blir prioritert, og for å få publisert kritikk mot navngitte personer. Navn og adresse må følge alle innlegg, også når navnet ikke skal i avisen.

» Innlegg kan bli brukt på ba.no.

» Innlegg blir redigert etter god presseskikk, og kan bli kuttet hvis de er for lange.

Reidar Sakseide
Debattansvarlig

DAGENS SITAT

» **Vi må skape systemer som legger til rette for travle barnefamilier og samtidig ivaretar barns beste.**

DAGFINN HØYBRÅTEN, KRF-LEDER, VIL HA KORTERE «OPPBEVARINGSTID» FOR BARN I BARNEHAGENE (VÅRT LAND)

